

Sætning som den, at Staten ikke maa drive Industri. Jeg skal saaledes ikke her dvæle videre ved Udsættelse, hvilket vel heller ikke vilde nytte efter de forgjævede Angreb, der i sin Tid ere gjorte paa dette Institut af det meget vel-talende og meget finantshyndige Medlem, der pleiede at sidde i denne Ende af Salen. Jeg skal kun med et Par Ord berøre Porcellains-fabrikken, da det med Hensyn til den fremsatte Spørgsmaal heller ikke er blevet besvaret af den ærede Finantsminister. Ogsaa her er der et Statsforetagende, der giver et Understøb, som ikke er ringe, naar man regner Bygningerne, de forhaandenværende Beholdninger med Rentetab, og naar Hensyn tages til den Tolb, som nu ikke indkommer paa Grund af denne Fabrik. Jeg er ikke istand til at angive, hvor stort dette Understøb er, da jeg ikke veed, hvor mange Pund, der produceres om Aaret — og Tolben beregnes efter Pund —, men jeg antager, at det er mellem 6 og 10,000 Rbd., maaskee snarere 10,000 Rbd. Ogsaa Porcellainsfabrikken tror jeg, at man i sin Tid var saa temmelig enig om maatte sælges; man vilde blot vente nogle Aar for at see, om den ikke kunde bære sig. Man ansøgte ogsaa, at der ikke var nogen Concurrence. Nu er der en saadan Concurrence, og nu hedder det paa den anden Side, at det viser sig, at Statens Fabrik ikke skaber den private Concurrence.

Jeg skal forøvrigt hermed forlade dette Punkt og gaae over til en Bemærkning om Post- og Telegraphvæsenet, med Hensyn til hvilke jeg vil henkaste en Tanke til den ærede Finantsministers Overveielse; det er kun en Idee. Det er med Hensyn til Indførelsen af den lave, eensartede Porto, det saakaldte Rowland Hillske System. Det forekommer mig, at det er rigtigt, naar man har meent, at dette System kunde finde Anvendelse i endnu højere Grad, end Tilfældet nu er ved Telegraphvæsenet. Telegraphvæsenet har det tilfælles med Postvæsenet, at Statens Udgifter ikke der-ved vilde forsøges, navnlig gjælder det alle de mindre Stationer; Telegraphisterne maa dog være tilstede hele Dagen, og Statens Udgifter vilde ikke blive meget større, om der befordredes et større Antal Telegrammer. Det kunde maaskee

være muligt ved at nedsætte Tørtens ganste overordentlig, f. Ex. til $\frac{1}{4}$, til 8 a 10 Skilling, at forsøge Telegrammernes Antal til det Fembobbelte. Ogsaa tror jeg, man i saa Henseende er videre i flere andre Lande; saaledes, saavidt jeg veed, i Schweiz. Telegrammer vilde derved i mange Tilfælde, navnlig i Byerne, træde i Stedet for Breve. Jeg skal kun tillade mig at henstille denne Tanke til Overveielse, om man ikke skulde kunne gaae meget videre med Hensyn til Tørtens Nedsættelse. Var man først naaet til en Nedsættelse, for at blive ved mit Exempel, til $\frac{1}{4}$, og Correspondancen da steg til det Fembobbelte, og Udgifterne derved vare dækkede — de større Udgifter, som ganste vist paa enkelte Stationer vilde blive nødvendige, — at Systemet da, naar Udgifterne engang vare dækkede, vilde være til finantziel Fordeel, er vist sikkert; thi Tilvæksten i Correspondancen vilde da vistnok stige stærkere. Det vilde være til stor Fordeel for Publicum. — Med Hensyn til Statterne ønsker jeg dog endnu at accentuere en Afgift, som berørtes af det ærede Medlem for Velle Amt (Gad), nemlig Sportelvæsenet. Jeg tror ikke, at jeg kan fremføre noget stærkere, end ved blot at referere, hvad mine Vælgere sagde til mig, da jeg fremstillede mig til Valg. De sagde: Vil Regjeringen og Rigsdagen gjøre sig ret populair, ret tilfredsstillende os, saa skulle de ikke forsømme noget eneste Aar at komme med nogle af disse Love, hvorved de ret vilde indsekomme den store Mængde. De sigtede navnlig til Sportelvæsenet; idelig og idelig gjorde de opmærksom paa den Byrde, Sportelreglementet forarsagede, dette Sportelreglement, der er saa utheldigt og uklart, og som, fordi Ingen kan controlere det, giver Anledning til at vække Mistanke, selv hvor ikke Embedsmændene selv have Indtægten deraf. Med eller uden Grund vækkes der uafsluttelig Mistanke. Jeg skal ikke paa nogen som helst Maade gaae nærmere ind paa Sportelreglementet; Enhver kender dets Ubillighed og Tryk. Jeg skal kun minde om Skifter i Dødsboer, hvor Sportlerne flyde af den hele Masse uden Hensyn til Gjælden. Sportelvæsenet trænger ganste vist i højeste Grad til en Reform, og jeg skal derfor sige denne Sag til